

## **"Hem nasıl berde ve bahirde kemâl-i rahmetle rızıkları verilen ve kemâl-i hikmetle muhtelif şekiller giydirilen ve kemâl-i rububiyetle türlü türlü duygularla teçhiz edilen bütün hayvânat,.. " İzah eder misiniz?**

---

**Hem nasıl berde ve bahirde kemâl-i rahmetle rızıkları verilen ve kemâl-i hikmetle muhtelif şekiller giydirilen ve kemâl-i rububiyetle türlü türlü duygularla teçhiz edilen bütün hayvânat, birer birer yine o Kadîr-i Zülcelâlin vücuduna şehadet ve vahdetine işaret etmekle beraber, heyet-i mecmuasıyla, gayet geniş bir mikyasta azamet-i ulûhiyetini ve kemâl-i rububiyetini gösterir. (1)**

Karalarda ve denizlerde sayısız canlılar yaşamakta ve bu canlıların rızıkları mükemmel bir şefkat ve hikmet ile verilmektedir. Düşünen ve akıllı bir insan, bu sayısız canlıların böyle mükemmel bir şefkatle beslenip rızıklandırılmasından, sonsuz Rahmet ve Hikmet sahibi bir Zâtın varlığını anlar ve ona iman edip perestîş eder.

Yine karalarda ve denizlerde sayısız canlılar yaşamakta ve bu canlıların hepsine ayrı ayrı birer şekil ve duygular verilmiş. Filin şekli ve duyguları ile bir balığın şekli ve duyguları çok farklıdır. Düşünen ve akıllı bir insan, bu sayısız canlıların böyle mükemmel bir şekil ve duygular ile donatılmasından, Musavvir ve Kerem sahibi bir Zâtın varlığını anlar ve ona iman edip perestîş eder.

Her canlı ayrı ayrı, Allah'ı bu isimleri ile tanıtırken, topluca düşünülduğünde de Allah'ın azamet ve büyüklüğü ortaya çıkıyor. Bir karıncanın hususi rızıklandırılması şefkati gösterirken, bütün karıncaların ve bütün canlıların rızıklandırılması da onun azamet ve kibriyasına işaret ediyor.

(1) bk. [Sözler, Otuz Üçüncü Söz, Altıncı Pencere.](#)